

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

до практичних занять та самостійної роботи
з навчальної дисципліни

«УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ В ТУРИЗМІ»

*(для магістрів 1 курсу денної та заочної форм навчання
спеціальності 242 – Туризм)*

Харків
ХНУМГ ім. О. М. Бекетова
2019

Методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Управління проектами в туризмі» (для магістрів I курсу денної та заочної форм навчання спеціальності 242 – Туризм) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова ; уклад. : І. В. Писарева. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. – 25 с.

Укладач канд. екон. наук, асист. І. В. Писарева

Рецензент

І. М. Писаревський, доктор економічних наук, професор Харківського національного університету міського господарств імені О. М. Бекетова

*Рекомендовано кафедрою туризму і готельного господарства,
протокол № 1 від 30 серпня 2017 р.*

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1 Тематичний план навчальної дисципліни.....	5
2 Методичні рекомендації до виконання практичних занять.....	6
3 Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи з вивчення дисципліни	9
4 Методичні рекомендації до виконання контрольної роботи.....	27
Список рекомендованих джерел	29

ВСТУП

Методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи розроблені відповідно до програми і робочої програми з дисципліни і призначені для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «магістр» денної і заочної форм навчання спеціальності 242 – «Туризм». Вивчення дисципліни «Управління проектами в туризмі» передбачає засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час у формі самостійної роботи, призначеної формувати практичні навички роботи студентів із спеціальною літературою, орієнтувати їх на інтенсивну роботу, критичне осмислення здобутих знань та глибоке вивчення теоретичних і практичних проблем функціонування готельного господарства та туризму для підвищення якості професійної підготовки управлінських кадрів для підприємств готельного, курортного, ресторанного та туристського бізнесу. Самостійна робота над засвоєнням навчального матеріалу з дисципліни може виконуватися в бібліотеці, навчальних кабінетах, лабораторіях та в домашніх умовах. Раціональна організація самостійної роботи вимагає від студента умілого розподілу свого часу між аудиторною та позааудиторною роботою. Виконання завдань із самостійної та індивідуальної роботи є обов'язковим для кожного студента. Методичні рекомендації до практичної та самостійної роботи студентів включають: тематичний план навчальної дисципліни; загальні рекомендації до організації практичної та самостійної роботи з дисципліни, в тому числі до організації індивідуального розрахунково-графічного завдання; систему поточного і підсумкового контролю знань студентів; список рекомендованої літератури. Фінальною формою самостійної роботи є підготовка до екзамену. Вона базується на систематичному вивченні лекційного матеріалу, питань, які розглядаються на індивідуальних заняттях, а також проблемних питань, досліджених самостійно та вмінні логічно викладати їх сутність.

1 ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

При вивченні дисципліни «Управління проектами в туризмі» студент має ознайомитися з програмою навчальної дисципліни, з її структурою, формами та методами навчання, видами та методами контролю знань.

Навчальний процес здійснюється у таких формах: лекції, практичні заняття, самостійна робота студента, індивідуальна контрольна робота (для заочної форми навчання).

Тематичний план дисципліни «Управління проектами в туризмі» складається з двох змістових модулів, кожен з яких поєднує в собі відносно самостійний блок тем і який логічно поєднує декілька навчальних елементів дисципліни за змістом та зв'язком.

2 МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

У цьому розділі методичних рекомендацій наведені питання, до яких студенту необхідно підготуватися для участі в їхньому обговоренні на практичних заняттях. При підготовці питань і виконанні робіт слід користуватися джерелами, рекомендованими в робочій програмі курсу «Управління проектами в туризмі», а також літературою, наведеною в списку джерел цих методичних вказівок.

Змістовий модуль 1 Теоретико-методичні та організаційні основи управління проектами в туризмі

Тема 1 Теоретичні засади управління проектами туристичного підприємства.

1. Поняття проекту як об'єкта управління, його роль у забезпеченні розвитку туристичної галузі та окремих підприємств.

2. Класифікація видів проектів туристичних підприємств за різними ознаками.

3. Структура проекту підприємства туристичної індустрії в розрізі основних розділів.

Тема 2 Інвестування капіталу в проекти туристичного підприємства.

1. Сутність інвестиційного планування та його основні системи.

2. Системи внутрішнього інвестиційного контролю підприємства.

3. Методичний інструментарій оцінки теперішньої та майбутньої вартості інвестиційного капіталу.

Тема 3 Методичні підходи аналізу та планування проектів туристичного підприємства.

1. Характеристика показників інформаційного забезпечення проектного менеджменту.

2. Методи аналізу проектів підприємства.

3. Методологія обчислення параметрів сітьового графіка.

Тема 4 Особливості управління проектами в туризмі.

1. Характеристика основних особливостей управління проектами в туризмі.

2. Система основних показників, що характеризують інвестиційну привабливість туристичної галузі.

3. Методи дослідження інвестиційної привабливості туристичної галузі.

Тема 5 Формування стратегії управління проектами підприємства.

1. Класифікація стратегічних цілей управління проектами.

2. Послідовність процесу розробки стратегії управління проектами, зміст основних його етапів.

3. Оцінка результативності розробленої стратегії управління проектами підприємства, її основні параметри.

Змістовий модуль 2 Функціональні особливості управління проектами в туризмі

Тема 6 Управління фінансовим забезпеченням реалізації проектів туристичного підприємства.

1. Політика формування джерел фінансування проектів підприємства, характеристика етапів її розробки.

2. Основні схеми фінансування реальних проектів.

3. Характеристика джерел фінансування проектів, їх склад та структура.

Тема 7 Управління реальними проектами підприємства.

1. Політика управління реальними проектами підприємства, характеристика етапів її формування.

2. Оцінка ефективності реальних інвестиційних проектів.

3. Характеристика розділів бізнес-плану.

Тема 8 Особливості управління інноваційними проектами туристичного підприємства.

1. Особливості управління інноваційними проектами туристичного підприємства.

2. Порядок вибору інноваційних проектів в туризмі, методика оцінки їх привабливості.

3.Методика оцінки ефективності окремих інноваційних проектів туристичного підприємства.

Тема 9 Управління фінансовими проектами підприємства.

- 1.Характеристика основних форм фінансових проектів підприємства.
- 2.Оцінка ефективності реалізації окремих фінансових проектів.
- 3.Оцінка ризиків окремих фінансових інструментів, заходи їх мінімізації.

Тема 10 Управління ризиками проекту туристичного підприємства.

- 1.Оцінка рівня ризику проекту економіко-статистичним методом.
- 2.Експертні методи оцінки рівня ризику проекту, умови їх застосування.
- 3.Аналогові методи оцінки рівня ризику.

3 МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Самостійна робота є невід'ємною частиною навчального процесу та є важливим елементом успішного засвоєння матеріалу дисципліни. Самостійна робота є інструментом опанування навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

Самостійна навчальна робота студента передбачає поглиблене вивчення питань, які є складовими тем змістових модулів, і переліку додаткових та суміжних з основним матеріалом лекцій тем, ознайомлення з якими має сприяти більш змістовному та всебічному оволодінню студентом знаннями, що є запорукою успішності підготовки висококваліфікованого фахівця у сфері готельно-ресторанного господарства.

Самостійна робота з дисципліни включає такі форми:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- вивчення додаткової літератури та довідкових матеріалів;
- підготовка до практичних та семінарських занять;
- підготовка до поточного контролю;
- виконання контрольної роботи (для заочної форми навчання)

Змістовий модуль 1 Теоретико-методичні та організаційні основи управління проектами в туризмі

Тема 1 Теоретичні засади управління проектами туристичного підприємства.

1. Капітальні вкладення як форма реального інвестування.
2. Життєвий цикл проекту.
3. Структура проекту підприємства туристичної індустрії в розрізі основних розділів.

Тема 2 Інвестування капіталу в проекти туристичного підприємства.

1. Сутність бюджету як форми оперативного плану інвестиційної діяльності.
2. Сутність інвестиційного контролінгу та його основні функції.
3. Поняття періодичної, номінальної та ефективної процентної ставки, алгоритми їх розрахунку.

Тема 3 Методичні підходи аналізу та планування проектів туристичного підприємства.

1. Методи календарного планування.
2. Основні принципи побудови "та відмінності стрілчастих графіків (АДМ) та графіків передування (РДМ).
3. Методологія календарного планування проектів.

Тема 4 Особливості управління проектами в туризмі.

1. Специфічні види інвестиційних проектів в туризмі.
2. Система показників, що оцінюють інвестиційну привабливість регіонів.
3. Методи дослідження інвестиційної привабливості окремих туристсько-рекреаційних регіонів.

Тема 5 Формування стратегії управління проектами підприємства.

1. Принципи розробки стратегії управління проектами, їх характеристика.
2. Стратегічні цілі управління проектами, вимоги до їх формування.
3. Оцінка результативності розробленої стратегії управління проектами підприємства, її основні параметри.

Змістовий модуль 2 Функціональні особливості управління проектами в туризмі

Тема 6 Управління фінансовим забезпеченням реалізації проектів туристичного підприємства.

1. Політика формування джерел фінансування проектів підприємства, характеристика етапів її розробки.
2. Основні схеми фінансування реальних проектів.
3. Переваги та недоліки, використання власного та позикового капіталу при фінансуванні проектів туристичного підприємства.

Тема 7 Управління реальними проектами підприємства.

1. Привабливість окремих підприємств туристичної індустрії, методичні засади її дослідження.
2. Поняття бюджетування капітальних вкладень, етапи його здійснення.
3. Поняття бізнес-плану реалізації інвестиційного проекту, його зміст і порядок розробки.

Тема 8 Особливості управління інноваційними проектами туристичного підприємства.

1. Поняття інноваційних проектів підприємства, характеристика її основних форм в сфері туризму.

2. Визначення основних напрямів інноваційної діяльності підприємства, формування потреби в інноваційних інвестиціях підприємства на майбутній період.

3. Планування потреби в фінансуванні для здійснення інноваційних проектів.

Тема 9 Управління фінансовими проектами підприємства.

1. Роль фінансових проектів в здійсненні фінансово-господарської діяльності підприємства.

2. Політика управління фінансовими проектами підприємства, характеристика етапів її розробки.

3. Характеристика основних інструментів фондового ринку України на сучасному етапі.

Тема 10 Управління ризиками проекту туристичного підприємства.

1. Характеристика ризиків, що супроводжують реалізацію проектів туристичного підприємства.

2. Фактори, що впливають на рівень ринкового ризику проектів.

3. Поняття диверсифікації ризику, принципи її здійснення.

Тестові завдання для самоконтролю

Змістовий модуль 1 Теоретико-методичні та організаційні основи управління проектами в туризмі

1. Управління проектом – це:

а) діяльність, спрямована на реалізацію проекту з максимально можливою ефективністю при заданих обмеженнях за часом, коштами (і ресурсами), а також якості кінцевих результатів проекту;

б) комплекс взаємопов'язаних соціально-економічних заходів, спрямованих на досягнення генеральних цілей або реалізацію певного напрямку розвитку декількох мульти- та монопроектів;

в) всі варіанти правильні.

2. В основу методів управління проектами покладені:

а) перераховані методи сіткового планування;

б) метод критичного шляху;

в) метод PERT.

3. Менеджер (керівник) проекту (Project Manager) – це:

а) особа, відповідальна за управління проектом;

б) особа усередині або поза організацією, що забезпечує фінансові

ресурси проекту;

- в) особа (організація), яка приймає результати роботи і платить за її виконання;
- г) особа усередині або поза організацією, яке використовуватиме

результати проекту.

4. Команда управління проектом – це:

- а) частка проектної команди що бере участь в управлінні;
- б) підрозділ, що прямо або побічно відповідає за результат проекту;
- в) організація, співробітники якої безпосередньо залучені до виконання

проектних робіт.

5. Замовник (Project Customer) – це:

- а) особа (організація), яка приймає результати роботи і платить за її виконання;
- б) особа усередині або поза організацією, що забезпечує фінансові

ресурси проекту;

в) особа усередині або поза організацією, яке використовуватиме результати проекту.

6. Користувач продукту проекту (User) – це:

- а) особа усередині або поза організацією, яке використовуватиме

результати проекту;

- б) особа (організація), яка приймає результати роботи і платить за її виконання;

- в) особа усередині або поза організацією, що забезпечує фінансові

ресурси проекту.

7. Виконуюча організація (Performing organization) – це:

- а) організація, співробітники якої безпосередньо залучені до виконання

проектних робіт;

- б) підрозділ, прямо або що побічно відповідає за результат проекту;

- в) частка проектної команди що бере участь в управлінні.

8. Команда проекту – це:

- а) група людей, що мають високу кваліфікацію в певній області й максимально віддані загальній цілі діяльності своєї організації, для досягнення якої вони діють спільно, взаємно погоджуючи свою роботу;

- б) частка проектної команди, що бере участь в управлінні;

- в) підрозділ, що прямо або побічно відповідає за результат проекту;

- г) організація, співробітники якої безпосередньо залучені до виконання

проектних робіт.

9. Відповідальність за успіх проекту несе:

- а) ініціатор проекту;

- б) команда проекту;

- в) керівник проекту;

- г) замовник проекту.

10. Ініціатором проекту може бути:

- а) будь-хто із учасників проекту;
- б) лише член команди проекту;
- в) будь-хто із контракторів;
- г) лише замовник.

11. Матрична структура управління:

а) взаємовідносини базуються на прямих вертикальних зв'язках «керівник - підлеглий». З метою розв'язання конкретних проблем створюються тимчасові проектні групи, які очолюють керівники проектів;

б) для розв'язання конкретного завдання на підприємстві створюють спеціальну робочу групу, яку після реалізації проекту розпускають;

в) управління здійснює лінійний керівник через групу підпорядкованих йому функціональних керівників, кожний з яких керує певними підрозділами в межах доручених функцій.

12. Згідно з проектною структурою управління:

а) для розв'язання конкретного завдання на підприємстві створюють спеціальну робочу групу, яку після реалізації проекту розпускають;

б) взаємовідносини базуються на прямих вертикальних зв'язках «керівник – підлеглий». З метою розв'язання конкретних проблем створюються тимчасові проектні групи, які очолюють керівники проектів;

в) управління здійснює лінійний керівник через групу підпорядкованих йому функціональних керівників, кожний з яких керує певних підрозділами в межах доручених функцій.

13. Процеси планування передбачають:

а) визначення цілей і критеріїв успіху проекту і розробку робочих схем їхнього досягнення;

б) координацію людей та інших ресурсів для виконання плану;

в) ухвалення рішення про початок виконання проекту.

14. Процеси виконання передбачають:

а) координацію людей та інших ресурсів для виконання плану;

б) визначення цілей і критеріїв успіху проекту і розробку робочих схем їхнього досягнення;

в) ухвалення рішення про початок виконання проекту.

15. Процеси аналізу передбачають:

а) визначення відповідності плану і виконання проекту поставленим цілям і критеріям успіху та прийняття рішень про необхідність застосування коригувальних впливів;

б) формалізацію виконання проекту і підведення його до впорядкованого фіналу;

в) визначення необхідних коригувальних впливів, їхнє узгодження,

затвердження і застосування.

16. Процеси управління передбачають:

а) визначення необхідних коригувальних впливів, їхнє узгодження, затвердження і застосування;

б) формалізацію виконання проекту і підведення його до впорядкованого фіналу;

в) визначення відповідності плану і виконання проекту поставленим цілям і критеріям успіху та прийняття рішень про необхідність застосування коригувальних впливів.

17. Процеси завершення передбачають:

а) формалізацію виконання проекту і підведення його до впорядкованого фіналу;

б) визначення необхідних коригувальних впливів, їхнє узгодження, затвердження і застосування;

в) визначення відповідності плану і виконання проекту поставленим цілям і критеріям успіху та прийняття рішень про необхідність застосування коригувальних впливів.

18. Життєвий цикл проекту – це ...

а) проміжок часу від початку інвестицій до введення об'єкту в експлуатацію.

б) проміжок часу від початку інвестицій до отримання першого доходу.

в) проміжок часу від моменту здійснення перших вкладень ресурсів після того, як була сформована мета проекту, до моменту отримання останніх вигод за проектом.

г) проміжок часу від моменту здійснення перших вкладень ресурсів після того, як було сформовано мету проекту, до моменту отримання перших вигод за проектом.

19. Початок розрахункового періоду – це ...

а) момент здійснення перших інвестицій, що враховуються при оцінці ефективності проекту.

б) момент формування ідеї проекту.

в) момент отримання першої вигоди за проектом.

г) момент укладення контракту.

20. Проект вважається рентабельним, якщо:

а) $VNP > 1$;

б) $VNP < 1$;

в) $VNP <$ ставки відсотка по проекту;

г) $VNP >$ ставки відсотка по проекту.

Змістовий модуль 2 Функціональні особливості управління проектами в туризмі

1. Бізнес – план – це:

а) письмовий документ, який описує підприємство, його цілі та шляхи їх досягнення;

б) стандартизована імітаційна модель для розробки техніко-економічних обґрунтувань і проведення аналізу доцільності інвестиційних проектів.

2. Резюме бізнес–плану – це:

а) стислий (1-2 стор.) огляд підприємницького проекту, його ключових, найбільш важливих та значущих аспектів;

б) одним із складових документів, що визначають стратегію розвитку фірми, базуючись водночас на загальній концепції розвитку фірми;

в) інструментом, за допомогою якого підприємець може оцінити фактичні результати діяльності фірми за визначений період;

г) документ, який містить у собі зобов'язання покупців щодо подальшої експлуатації об'єкта приватизації та обґрунтування можливостей їх виконання відповідно до вимог, що встановлюються Фондом державного майна України.

3. Головна мета розробки бізнес плану полягає у...

а) формулюванні або уточненні основної концепції розвитку фірми, тобто плануванні виробничої, господарської, збутової, економічної, фінансової, інвестиційної, соціальної й екологічної (точніше, природоохоронної) діяльності на найближчий та досить віддалений періоди часу в точній відповідності до потреб цільового ринку і реальних можливостей придбання необхідних видів ресурсів;

б) обґрунтування необхідності вкладення інвестицій у конкретний проект (випуск нових товарів, удосконалювання діючого виробництва);

в) бажаний результат діяльності, досягнутий у межах деякого інтервалу часу;

г) оцінки здібностей керівників підприємства приймати обґрунтовані стратегічні рішення щодо проблем розвитку підприємства.

4. Презентація бізнес – плану це...

а) короткий виклад основних положень бізнес - плану на переговорах з інвесторами і потенційними партнерами;

б) ідея нового продукту або послуги, технічного, організаційного або економічного рішення, тощо;

в) це упорядкована сукупність стадій і дій, пов'язаних із ситуаційним аналізом навколишнього середовища, постановкою цілей бізнес - планування, здійсненням планування (розробка бізнес - плану), просуванням бізнес – плану на ринок інтелектуальної власності, реалізацією бізнес – плану, контролем над його виконанням.

5. План управління проектом – це:

а) основоположний документ, що містить узгоджене всіма учасниками документально зафіксоване уявлення про проект;

б) бізнес-план, узгоджений всіма учасниками;

в) детальний, чітко структурований і детально підготовлений документ, що описує цілі й задачі, які необхідно вирішити підприємству (компанії), способи досягнення поставлених цілей і техніко-економічні показники підприємства і/або проекту в результаті їх досягнення.

6. Стадія розробки плану реалізації проекту вважається завершеною тоді, коли:

а) складено комплексний (зведений, головний, генеральний) календарний план;

б) складено перелік віх;

в) складені відомості потреб у ресурсах;

г) складений перелік організаційно-технологічних заходів з реалізації проекту.

7. Розрізняють такі типи оцінок можливості реалізації проекту:

а) логічну, часову, ресурсну, економічно-фінансову;

б) матричну, базову, фінансову, ресурсну;

в) проектну, продуктову, економічну, соціальну.

г) часову, ресурсну, економічну, соціальну.

8. Сутність фінансової оцінки реалізованості проекту така:

а) це забезпечення позитивного балансу коштів як особливого виду ресурсу;

б) це розрахунок і аналіз часових характеристик робіт;

в) це врахування логічних обмежень на можливий порядок виконання робіт в часі згідно з особливостями проекту та його предметної області;

г) це врахування обмеженості наявних чи доступних ресурсів у кожен момент часу виконання проекту.

9. Планування проекту передбачає:

а) планування віх для контролю якості проекту, планування ризиків;

б) планування робіт, їх тривалості та взаємозв'язків;

в) планування цілей і результатів, комунікацій та контрактів проекту;

г) всі варіанти разом.

10. Методи визначення цілей проекту стосуються:

а) планування якості;

б) планування вартості;

в) планування предметної області проекту;

г) планування часу.

11. Методи визначення цілей проекту стосуються:

а) планування якості;

б) планування вартості;

в) планування предметної області проекту;

г) планування часу.

12. Якщо результати проекту є чітко визначеними, декомпозиція проекту здійснюється з орієнтацією:

- а) на фази ЖЦ;
- б) на її результат;
- в) на якість проекту;
- г) на вартість проекту.

13. Для чого необхідно проводити структурування проекту?

- а) для визначення тривалості робіт, зв'язаних з виконанням проекту;
- б) для визначення взаємозв'язку між роботами;
- в) для визначення вартості робіт проекту;
- г) для поділу проекту на керовані структурні елементи.

14. На стадії реалізації проект здійснюється до моменту:

- а) підготовки технічних креслень;
- б) виділення всіх необхідних ресурсів;
- в) введення в експлуатацію;
- г) завершення експлуатації.

15. На стадії остаточної оцінки проводиться оцінка:

- а) імовірності реалізації проекту;
- б) перспективності проекту;
- в) ступеня досягнення поставлених цілей;
- г) витрат і вигод по проекту.

16. При доборі ідей проекту не враховується:

- а) ризик;
- б) обов'язки зацікавлених сторін;
- в) масштаб;
- г) вигоди і витрати;
- д) грошова одиниця країни.

17. На етапі ідентифікації не передбачається:

- а) визначення джерел сприяння виконання проекту;
- б) визначення цілей проекту;
- в) створення програми розробки проекту;
- г) підготовка документів для одержання кредитів;
- д) оцінка альтернативних варіантів.

18. Планування ресурсів – це:

- а) визначення необхідних ресурсів та їх кількості для успішного завершення проекту;
- б) визначення людських ресурсів проекту та їх кількості;
- в) розрахунок не поновлюваних ресурсів з врахуванням їх теперішньої ціни;

г) розробка ресурсних гістограм.

20. Кошторис – це:

а) комплекс документальних розрахунків, необхідних для визначення розміру витрат на проект;

б) визначення необхідних ресурсів та їх кількості для успішного завершення проекту;

в) план, який виражається у кількісних показниках в певних розрізах і відображає витрати, необхідні для досягнення цілей проекту.

21. Бюджет проекту – це:

а) план, який виражається у кількісних показниках в певних розрізах і відображає витрати, необхідні для досягнення цілей проекту;

б) комплекс документальних розрахунків, необхідних для визначення розміру витрат на проект;

в) визначення необхідних ресурсів та їх кількості для успішного завершення проекту.

22. Оптимізація проекту передбачає:

а) оптимізацію термінів;

б) оптимізацію розподілу ресурсів;

в) всі варіанти вірні.

23. Для визначення повної вартості проекту слід врахувати:

а) найважливіші ресурси;

б) всі ресурси, які використовуються в проекті;

в) всі теперішні і прогнозовані ресурси, які використовуються в проекті;

г) всі перераховані варіанти.

24. Результатом аналізу відхилень у проекті буде:

а) список коригуючих дій;

б) список відхилень, що вимагають втручання;

в) моніторинг і прогнозування ходу робіт;

г) план по реалізації.

25. В залежності від тяжкості проявів розрізняють такі види ризиків:

а) втрачена вигода;

б) збитки;

в) банкрутство;

г) всі варіанти вірні.

26. В залежності від джерела виникнення розрізняють такі види ризиків у проекті:

а) природно-кліматичні;

б) зовнішні;

в) внутрішні;

г) збитки.

27. При кількісному аналізі ризику найбільш розповсюдженими є методи:

- а) аналіз ризиків;
- б) аналіз чутливості;
- в) аналіз сценаріїв;
- г) аналіз моделей (метод Монте-Карло).

28. Проектний ризик – це:

- а) підвищення ймовірності позитивних для цілей проекту подій і зниження ймовірності несприятливих подій;
- б) міра серйозності негативних наслідків, рівень збитків або оцінка потенційних можливостей, пов'язаних з ризиком;
- в) небезпека небажаних відхилень від очікуваних станів проекту у майбутньому, із розрахунку яких і приймаються рішення в даний момент;
- г) міра можливості того, що наслідок (дія) ризику дійсно буде мати місце.

29. Ймовірність ризику (risk probability) – це:

- а) критерій досягнення цілей проекту;
- б) міра можливості того, що наслідок (дія) ризику дійсно буде мати місце;
- в) відхилення дійсного стану проекту від очікуваного;
- г) міра серйозності негативних наслідків, рівень збитків або оцінка потенційних можливостей, пов'язаних з ризиком.

30. Загроза ризику (risk impact) – це:

- а) підвищення ймовірності позитивних для цілей проекту подій і зниження ймовірності несприятливих подій;
- б) небезпека небажаних відхилень від очікуваних станів проекту у майбутньому, із розрахунку яких і приймаються рішення в даний момент;
- в) міра серйозності негативних наслідків, рівень збитків або оцінка потенційних можливостей, пов'язаних з ризиком;
- г) міра можливості того, що наслідок (дія) ризику дійсно буде мати місце.

31. Ціль управління проектними ризиками – це:

- а) ліквідація небажаних відхилень від очікуваних станів проекту;
- б) підвищення ймовірності позитивних для цілей проекту подій і зниження ймовірності несприятливих подій;
- в) визначення серйозності негативних наслідків, рівень збитків або оцінка потенційних можливостей, пов'язаних з ризиком;
- г) визначення можливості того, що наслідок (дія) ризику дійсно буде мати місце.

32. Матриця ризиків – це:

- а) інструмент для оцінювання пріоритетності ризиків;
- б) зручний інструмент для відображення процесу мислення і структуризації інформації у візуальній формі;
- в) техніка аналізу проектного ризику, що дає змогу врахувати як

чутливість NPV до зміни вхідних змінних, так і інтервал, в якому перебувають їх імовірні значення;

г) техніка аналізу проектного ризику, яка показує, як змінити значення NPV-проекту при заданій зміні вхідної змінної за інших рівних умов.

33. Метод критичного шляху – це:

а) метод бюджетування, який призначений для розрахунку резервного фонду («поплавка») проекту;

б) метод структуризації проекту;

в) аналітичний розрахунковий метод, що дозволяє спрогнозувати найоптимістичніші, найпесимістичніші і найбільш вірогідні терміни виконання робіт;

г) метод, який дозволяє визначити максимальну тривалість послідовності взаємозв'язаних робіт від початкової до кінцевої дії.

34. Критичним шляхом називається:

а) найоптимальніший;

б) максимальний за тривалістю повний шлях у сітці;

в) мінімальний за тривалістю повний шлях у сітці;

г) середній за тривалістю повний шлях у сітці.

35. Календарне планування проекту – це:

а) розробка календаря проекту;

б) процес складання й коригування розкладу проекту, що полягає у визначенні календарних дат виконання всіх робіт;

в) планування віх проекту, що визначає основні календарні дати проекту;

г) один з найпопулярніших способів сіткового графічного подання плану проекту.

Завдання для самостійного вирішення

ЗАДАЧА 1. Розглядається інвестування 3 500 грн на банківський рахунок. Щороку впродовж наступних 4 років плануються внески 310 грн щороку. При 9 % річних, скільки ми матимемо на рахунку через 4 роки?

ЗАДАЧА 2. Підприємство планує інвестування коштів у розмірі 22 000 грн в банк під 15 % річних при схемі щоквартального нарахування відсотків. Оцініть майбутню вартість інвестицій через 4 роки.

ЗАДАЧА 3. Підприємству буде потрібно 200 000 грн через 3 роки для придбання устаткування. Підприємство може інвестувати певну суму в банк під 10 % річних. Оцініть суму необхідної інвестиції.

ЗАДАЧА 4. Існує можливість придбання активу за 18 750 грн з тим, щоб отримати за нього через три роки 25 000 грн. Альтернативою є вкладення цієї суми в банк під 15 % річних. Оцініть доцільність придбання активу.

ЗАДАЧА 5. Існує можливість інвестувати 30 000 грн в низькоризковий проект на два роки. Вигоди від проекту складуть 35 000 грн. Маючи інші інвестиційні можливості, оцініть прибутковість пропонованого проекту.

ЗАДАЧА 6. Інвестор вкладає 1 000 грн. в деякий фінансовий інструмент, який приносить йому реальний дохід в 20 % річних. Темп інфляції протягом року складе 30 %. Розрахуйте номінальну майбутню вартість інвестиції.

ЗАДАЧА 7. Інвесторові обіцяно 30 % прибутковості на 1 000 грн, які він вкладає. При цьому очікуваний темп інфляції складає 15 %. Визначити рівень реальної прибутковості цієї інвестиції.

ЗАДАЧА 8. Розглядається проект створення невеликого підприємства для виробництва товару. Для реалізації проекту необхідно придбати устаткування на суму 2 000 тис. грн. Термін його експлуатації три роки. Амортизація нараховується рівномірно. Передбачається, що на четвертий рік устаткування можна буде продати за 100 тис. грн. Продукт буде вироблятися у обсязі: перший рік – 195 тис. од; другий рік – 380 тис. од; третій рік – 520 тис. од. Реалізувати продукцію можна буде за ціною 6 грн (у цінах року початку здійснення проекту). Витрати на виробництво і реалізацію одиниці товару плануються на рівні 1,8 грн. Ставка податку на прибуток 23 %. Ставка дисконту 18 %. Завдання: розрахуйте грошовий потік за проектом.

ЗАДАЧА 9. Первинні інвестиції в проект складають 500 000 грн. Надходження очікуються по наступному графіку: у перший рік – 100 тис. грн, другий, – 180 тис. грн, третій – 180 тис. грн, четвертий 80 тис. грн, п'ятий – 65 тис. грн, шостий, – 25 тис. грн. Завдання: визначити термін окупності інвестицій.

ЗАДАЧА 10. Виробник розглядає інвестиційний проект. На першому етапі інвестуються 30 тис. грн. Сприятливий варіант розвитку подій (оцінений в 70 % вірогідність) дозволить за перші 3 року отримати щорічні приростні грошові потоки у розмірі 30 тис. грн. Несприятливий результат подій понизить очікувані потоки до 12 тис. грн щорічно. В кінці третього року компанія приймає рішення або про продовження проекту (інвестиції потрібні у розмірі 40 тис. грн), або про припинення його. Якщо другий етап здійснюється, то потоки другого етапу залежать від результатів першого. Так, успішний перший етап дозволить з вірогідністю 80 % отримувати по 50 тис. грн в рік на другому етапі (з 4 по 10 рік реалізації проекту). Несприятливі події другого етапу (вірогідність 15 %) понизять щорічні доходи до 20 тис. грн на тимчасовому відрізку з 4 по 10 рік. Невдалий результат першого етапу при продовженні проекту на другому етапі призведе до того, що в кращому разі (вірогідність 50 %) щорічні доходи другого етапу складуть 20 тис. грн, а у гіршому разі тільки 5 тис. грн. Якщо компанія відмовиться від другого етапу, то до кінця

10 року грошові потоки зберуться на рівні перших трьох років. Завдання: оцініть проект за допомогою дерева рішень.

ЗАДАЧА 11. Розрахувати NPV – і проаналізувати проект з такими характеристиками за роками (млн грн): — 300, 60, 100, 100, 75 у таких випадках: а) ціна капіталу 10 %; б) очікується, що ціна капіталу буде змінюватися по роках таким чином: 14 %, 16 %, 18 %, 18 %.

ЗАДАЧА 12. Проект проведення студентської наукової конференції розрахований на 3 дні (пленарне і секційні засідання) і передбачає запрошення студентів з інших ВНЗ України, видачу збірника наукових праць, культурну програму та фуршет. 1. Визначте перелік робіт і ресурсів по плануванню проекту (розробіть таблиці ресурсів та робіт проекту). 2. Складіть план по віхах. 3. Розрахуйте бюджет проекту.

ЗАДАЧА 13. Керівництво ВНЗ не підписує кошторис проекту проведення студентської наукової конференції (див. попереднє завдання) і вимагає скоротити вартість проекту на 50%. 1. Виберіть альтернативні шляхи зменшення вартості з використанням певних стратегій для внесення змін у план проекту. 2. Порівняйте їх і виберіть оптимальний. 3. Обґрунтуйте вибір стратегії.

ЗАДАЧА 14. Аналізується проект приготування комплексних обідів. Ціна за 1 обід планується 45 грн, змінні витрати – 26 грн, постійні витрати – 7 000 грн на місяць, план продажів передбачає продаж 400 обідів за місяць. Завдання: розгляньте наступні варіанти змін незалежно один від одного. Зробіть висновок про те, яку складову CVP-аналізу змінено і про доцільність подібних змін. 1. Підприємство планує збільшення витрат на рекламу на 2 000 грн, передбачаючи при цьому збільшення обсягу продажу на 6 000 грн. 2. Підприємство планує поліпшення якості продукції за рахунок збільшення змінних витрат на 2 грн на одиницю продукції. Поліпшення якості дозволить збільшити обсяг продажу при незмінній ціні до 480 обідів на місяць. 3. Для збільшення обсягу продажу підприємство припускає зменшити ціну продукції на 3 грн за обід і збільшити витрати на рекламу на 3 000 грн. Згідно прогнозам маркетолога це призведе до збільшення реалізації на 50 %. 4. Замість фіксованої заробітної плати продавцю у 1 500 грн за місяць, планується комісія 5 грн за кожен проданий обід. Згідно прогнозам маркетолога, це призведе до збільшення реалізації на 15 %.

ЗАДАЧА 15. Графічним і аналітичним методом визначити внутрішню норму прибутковості проекту за таких умов: сума інвестиційних коштів на проект – 140 тис. грн; період експлуатації проекту – 4 роки; величина рівномірного грошового потоку за весь період – 250 тис. грн. Визначити за графіком, при якій ставці відсотка на капітал величина ЧПД (NPV) складе 12 тис. грн.

ЗАДАЧА 16. Графічним і аналітичним методом визначити внутрішню норму прибутковості проекту за такими умовами: сума інвестиційних коштів на проект – 90 тис. грн; період експлуатації проекту – 4 роки; величина нерівномірного грошового потоку за весь період – 250 тис. грн, у т.ч. по роках: за 1-й рік – 60 тис. грн, за 2-й рік – 70 тис. грн, за 3-й рік – 70 тис. грн, за 4-й рік – 50 тис. грн. Визначити за графіком, при якій ставці відсотка на капітал величина ЧПД (NPV) складе 15 тис. грн.

ЗАДАЧА 17. Розробіть робочу структуру проекту ремонту квартири «під ключ» будівельною фірмою за замовленням фізичної особи. Для проекту сформулюйте організаційну структуру проектної команди. За результатами побудуйте двоспрямовану структуру проекту.

ЗАДАЧА 18. Розробіть робочу структуру проекту будівництва котеджу «під ключ» будівельною фірмою за замовленням фізичної особи. Для проекту сформулюйте організаційну структуру проектної команди. За результатами побудуйте двоспрямовану структуру проекту.

ЗАДАЧА 19. Розробіть робочу структуру проекту озеленення та благоустрою території перед офісною будівлею за замовленням фірми «N». Для проекту сформулюйте організаційну структуру проектної команди. За результатами побудуйте двоспрямовану структуру проекту.

Питання для самоопрацювання

1. Класифікація проектів за масштабом.
2. Критерії класифікації об'єктів інвестицій.
3. Визначте властивості проекту.
4. Визначте форми інвестицій.
5. Перерахуйте учасників проекту.
6. Назвіть стадії життєвого циклу проекту.
7. Варіанти яких показників порівнюють для оцінки життєздатності проекту?
8. Що включає розробка концепції проекту?
9. Що таке дисконтований період окупності?
10. Як можуть здійснюватися процеси здійснення інвестиційних вкладень і отримання прибутку?
11. Перерахуйте види діяльності при здійсненні проекту.
12. Фактори що впливають на склад бізнес-плану?
13. Виходячи з чого здійснюється розбивка проекту?
14. Назвіть моделі структуризації проекту.
15. Назвіть рівні управління проектом.
16. Назвіть основні процеси планування проектів.

17. Назвіть види мережевих моделей.
18. Що визначають графіки Ганта?
19. Що показує повний резерв часу?
20. Перерахуйте способи фінансування проекту.
21. Назвіть напрямки екологічної експертизи проекту.
22. Перерахуйте основні види проектних ризиків.
23. Розкрийте склад техніко-економічного аналізу проектів.
24. Перерахуйте види комерційних угод між замовником і підрядником.
25. Які типи організаційних структур найчастіше використовуються для управління проектами?
26. Назвіть ключові форми створення керівних груп при реалізації проекту.
27. Назвіть види матричних структур.
28. Назвіть ключовий недолік матричної структури.
29. Які бувають види контролю?
30. Назвіть технології оцінки виконання проекту.
31. Назвіть ключові аспекти якості проекту.
32. Назвіть елементи методу системного управління якістю.
33. Перерахуйте види оцінки ефективності проекту.
34. Що таке контроль якості проекту?
35. Як класифікують проекти за рівнем якості?
36. Що включає інвестиційна фаза проекту?
37. Назвіть види забезпечення проекту.
38. За якими елементами може здійснюватися декомпозиція робіт проекту?
39. Назвіть галузі знань управління проектами PMBoK.
40. Що таке валові інвестиції?
41. Від чого залежить ступінь активності інвестиційного ринку?
42. Що таке високоліквідні об'єкти інвестування?
43. Що включає розробка стратегії формування Інвестиційний ресурсів?
44. Назвіть критерії оцінки ефективності інвестиційних вкладень.
45. Назвіть компоненти і процеси методології PRINCE2.
46. Що включає кількісну оцінку ризиків?
47. Що таке проектний цикл?
48. Що таке критична тривалість проекту?
49. Назвіть компоненти системи знань ISB
50. Як розраховується індекс прибутковості?

4 МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Індивідуальне науково-дослідне завдання (далі ІНДЗ) необхідне для систематизації, закріплення і розширення теоретичних і практичних знань з дисципліни «Управління проектами в туризмі». ІНДЗ дозволяє студентам опанувати необхідні практичні навички при вирішенні конкретних практичних завдань, розвитку навичок самостійної роботи й оволодіння методикою ведення наукових досліджень, пов'язаних з темою ІНДЗ.

Метою виконання ІНДЗ є оволодіння теоретичними знаннями та набуття практичних вмінь і навичок щодо методів оцінки економічної ефективності реальних фінансових проектів розвитку туристського підприємства.

ІНДЗ складається із вступу, трьох розділів та висновків. Робота передбачає розрахунок проекту та обґрунтування студентом проекту створення чи розвитку туристського підприємства. У вступі міститься обґрунтування проекту студентом, опис проблемної сфери, постановку цілей і завдань, опис використовуваних пакетів прикладних програм. Перший розділ роботи присвячений загальному опису та обґрунтуванню проекту. Другий розділ передбачає обґрунтування використання трудових ресурсів проекту. Третій розділ присвячений аналізу та обґрунтуванню фінансових параметрів проекту. У висновках наводиться опис результатів розробки та моделювання проекту.

При виконанні ІНДЗ студент повинен продемонструвати вміння у сфері науково-дослідної діяльності, вміння творчого й оригінального вирішення актуальних завдань.

Вимоги та методичні вказівки для виконання ІНДЗ детально розглянуті у методичних рекомендаціях до виконання контрольної роботи з дисципліни «Управління проектами в туризмі».

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Базова

1. Бланк І. О. Інвестиційний менеджмент / І. О. Бланк, Н. М. Гуляєва – Київ : Ельга, 2003. – 397 с.
2. Бланк И. О. Инвестиционный менеджмент : учебный курс / И. О. Бланк. – Киев : Эльга, 2004. – 550 с.
3. Гриньова В. М. Інвестиційний менеджмент : навч. посібник / В. М. Гриньова, В. О. Коюда, Т. І. Лепейко. – Харків : ВД «ІНЖЕК», 2005. – 664с.
4. Енджейчик И. Современный туристический бизнес. Экстратегии в управлении фирмой / И. Енджейчик. – М. : Финансы и статистика, 2004. – 272 с.
5. Ковалевская Н. Ю. Инвестиционный проект: методы управления и анализа : уч. пособие / Н. Ю. Ковалевская. – Иркутск : Издательство ИГЭА, 2001. – 71 с.
6. Липсиц И. В. Инвестиционный проект : методы подготовки и анализа: учебно-справочное пособие / И. В. Липсиц – М. : Изд-во БЕК, 1996. – 304 с.
7. Менеджмент туризма: Финансы и бухгалтерский учет в туризме : учебник. – М. : Финансы и статистика, 2001. – 336 с.

Допоміжна

1. Балабанов И. Т. Экономика туризма : учебн. пособие / И. Т. Балабанов, А. И. Балабанов – М. : Финансы и статистика, 1999. – 224 с.
2. Балацький О. Ф. Управління інвестиціями : навч. посібник / О. Ф. Балацький, О. М. Теліженко, М. О. Сококов. – Суми : Університетська книга, 2004 – 231 с.
3. Бандурка А. А. Иностранные инвестиции в экономике Украины / МВД Украины; Национальный ун-т внутренних дел / А. А. Бандурка, А. М. Бандурка, О. В. Носов. – Харьков : Издательство Национального ун-та внутренних дел, 2004. – 448 с.
4. Борщ Л. М. Інвестиції в Україні : Стан, проблеми і перспективи / Л. М. Борщ. – Київ : Знання, 2002. – 318 с.
5. Бочаров В. В. Инвестиционный менеджмент / В. В. Бочаров. – СПб. : Питер, 2000. – 160 с.
6. Бузько И. Р. Стратегическое управление инвестициями и инновационная деятельность предприятия / И. Р. Бузько, А. А. Голубенко. – Луганск : Изд-во Восточнoукраинского национального ун-та им. В. Даля, 2002. – 176 с.
7. Гойко А. Ф. Методи оцінки ефективності інвестицій та пріоритетні напрями їх реалізації / А. Ф. Гойко. – Київ : ВІРА-Ресторану, 1999. – 320 с.

8. Екимов С. В. Инвестиции в условиях неопределенности / С. В. Екимов, Е. А.Белая – Донецьк : Наука и образование, 2001. – 192 с.
9. Здоров А. Б. Экономика туризма : учебник / А. Б. Здоров – М. : Финансы и статистика, 2004. – 272 с.
10. Методические рекомендации по оценке эффективности инвестиционных проектов / В. В. Коссов, В. Н. Лившиц. – М. : Экономика, 2000. – 54 с.

Інформаційні ресурси

1. Цифровий репозиторій ХНУМГ [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://eprints.kname.edu.ua>
2. Державний служба статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>
3. Кабінет Міністрів України [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.kmu.gov.ua>
4. Міністерство економічного розвитку і торгівлі [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.me.gov.ua>
5. Міністерство фінансів [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua>

Виробничо-практичне видання

Методичні рекомендації
до практичних занять та самостійної роботи
з навчальної дисципліни

«УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ В ТУРИЗМІ»

*(для студентів I курсу денної та заочної форм навчання
спеціальності 242 – Туризм)*

Укладач **ПИСАРЕВА** Ірина Володимирівна

Відповідальний за випуск *Н. М. Богдан*

За авторською редакцією

Комп'ютерне верстання *І. В. Писарева*

План 2018, поз. 384 М

Підп. до друку 24.10.2018. Формат 60 × 84/16.
Друк на ризографі. Ум. друк. арк. 1,2.
Тираж 50 пр. Зам. №

Видавець і виготовлювач:
Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Маршала Бажанова, 17, Харків, 61002.
Електронна адреса: rectorat@kname.edu.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК № 5328 від 11.04.2017.